

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyň: **a) nezl. J. L.**, zast. matkou J. L., **b) nezl. B. B.**, zast. otcem Mgr. T. B., všichni zast. JUDr. Alenou Strnadovou, advokátkou, se sídlem Liberec, Tovaryšský vrch 1358/3, proti žalovanému: **1) Statutárnímu městu Liberec**, se sídlem Liberec, Náměstí Dr. E. Beneše 1, **2) Krajskému úřadu Libereckého kraje**, U Jezu 642/2a, Liberec 2, za účasti osob zúčastněných na řízení **A) nezl. A. S.**, zastoupené matkou R. S., **B) nezl. J. R.**, zastoupenou otcem Ing. K. R., **C) nezl. J. Š.**, zastoupeného otcem Ing. J. Š., **D) nezl. J. H.**, zastoupeného otcem P. H., **E) nezl. D., V., Č.**, zast. matkou P. Č., o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec, ze dne 21. 4. 2004, č. j. 59 Ca 34/2004 – 65,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 21. 4. 2004, č. j. 59 Ca 34/2004 – 65, **se v napadené části zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II.** Soudce uvedeného soudu Mgr. Karel Kostecký **není vyloučen** z projednávání a rozhodnutí v této věci.
- III.** K námitce podjatosti vznesené proti soudkyním téhož soudu Mgr. Haně Ptáčkové a Mgr. Daniele Zemanové **se nepřihlíží**.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 12. 3. 2004 se nezl. žalobci J. L., A. S., B. B., J. R., J. Š., J. H., D. a V. Č., zast. každý jedním ze svých rodičů, domáhali zrušení usnesení zastupitelstva Statutárního města Liberec č. 9/04 ze dne 27. 1. 2004 „o sloučení Základní školy L., n. M. x se Základní školou L., S. xx, v nástupnickou organizaci Základní škola L., S.x, příspěvková

organizace“ a dále též souhlasu Krajského úřadu Libereckého kraje, ze dne 2. 3. 2004 č. j. OSM-1048/2004, ke sloučení obou výše uvedených škol v nástupnickou organizaci Základní škola L., S. xx, příspěvková organizace. V žalobě tvrdili, že výše uvedeným usnesením prvního žalovaného a souhlasem druhého žalovaného, jim byla způsobena újma na jejich právech, vyplývajících z článku 1 odst. 1, článku 2 Ústavy ČR, článku 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), článku 3 a článku 29 bod 1 písm. a) Úmluvy o právech dítěte, článku 32 odst. 1 Listiny práv a svobod a článku 13.1, jakož i článku 13.2., písm. e) Mezinárodního paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech, a to z toho důvodu, že napadené usnesení a potažmo též souhlas druhého žalovaného byly vydány v rozporu s § 83 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a § 14 odst. 1 a § 15 odst. 4 zákona č. 564/2000 Sb. Žalobci vyslovili přesvědčení, že je dána pravomoc správního soudu podle § 4 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobou je napadán individuální právní akt orgánu samosprávy – usnesení zastupitelstva Statutárního města Liberec, učiněný podle zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, proti němuž není opravný prostředek, neboť nejde o rozhodnutí ve správním řízení; žalobci toto usnesení považují za nezákonné a též za neústavní. Dále napadají potažmo též souhlas Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 2. 3. 2004, které označují za „zásah“ správního orgánu podle § 4 odst. 1 písm. c) s. ř. s., mající bezprostřední návaznost na nezákonné usnesení zastupitelstva a č. 9/04, které z tohoto důvodu považují též za nezákonný zásah správního orgánu do jejich práv. Připomínají, že usnesení č. 9/04 o sloučení obou základních škol a o vyřazení Základní školy L., n. M. x ze sítě škol a školských zařízení ke dni 1. 7. 2004, které navazovalo na usnesení Rady města č. 500/03, jenž souhlasila s návrhem úprav sítě škol a školských zařízení zřizovaných Statutárním městem Liberec (který vycházel ze studie Technické univerzity Liberec ze dne 30. 9. 2003), bylo vydáno při porušení ustanovení § 83 odst. 2 zákona o obcích, neboť jeho schvalování byl přítomen člen zastupitelstva obce – Mgr. S. C., který je spolu se svou manželkou D. C. společníkem a současně jednatelem P. g. s. r. o., přičemž sloučení výše již uvedených základních škol bylo podmíněno přestěhováním zmíněného gymnázia do budovy Z. š. n. M. a opačně Z. š. n. M. do takto uvolněných prostor po P. g.. U tohoto člena zastupitelstva se tudíž jednalo nepochybně o možný střet zájmů, o čemž ostatní zastupitelé věděli. K dalšímu porušení došlo ve vztahu k § 15 odst. 4 zákona č. 564/1990 Sb. v tehdy platném znění, který ukládal povinnost zřídit jako obligatorní orgán komisi pro výchovu a vzdělávání v obci s více než pěti školami, přičemž absence tohoto orgánu přispěla k neodbornému a necitlivému zásahu prvního žalovaného do sítě školních a předškolních zařízení v L.. Žalobci dále tvrdili, že napadeným usnesením došlo k porušení, případně zkrácení jejich práv, neboť jim bylo odepráno, jakož i dalším dětem žijícím v městských částech L. – R., K. a R., právo na dostupnost ze základního vzdělání v rámci povinné školní docházky, k ohrožení fyzického zdraví dětí povinných školní docházkou z citované spádové oblasti, upření práva na rozvoj osobnosti dětí z citované spádové oblasti v základní škole rodinného typu prosazované Evropskou unií a ohrožení povinné školní docházky též tím, že napadené rozhodnutí o přesunutí těchto dětí do právně obsazeného objektu bylo vydáno v rozporu s § 14 odst. 1 zákona č. 564/1990 Sb.

Současně se žalobou podali žalobci též návrh na přiznání odkladného účinku žalobě podle § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Vyslovili přesvědčení, že takové opatření nebude v rozporu s veřejným zájmem, neboť v dané věci je veřejným zájmem zejména zachování funkčnosti sítě školních a předškolních zařízení v L.. Jelikož ta by v případě odkladu vykonatelnosti fungovala jako doposud, nebyl by přiznáním odkladného účinku žalobě veřejný zájem narušen. Pokud jde o druhou podmínku ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s., zdůraznili žalobci, že přiznání odkladného účinku žalobě se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob. Naopak,

nebude-li přiznán žalobě odkladný účinek, může dojít k realizaci napadeného usnesení č. 9/04 a pokračování v řízení o vyřazení Základní školy L., n.. M.xx ze sítě škol.

Žalovaný ve svém vyjádření k návrhu žalobců na přiznání odkladného účinku žalobě navrhoval jeho zamítnutí s tím, že narozdíl od žalobců se domnívá, že je ve veřejném zájmu, aby žalobě odkladný účinek přiznán nebyl. Důvodem vedoucím ke sloučení obou škol byla snaha optimalizovat síť škol a školských zařízení zřizovaných prvním žalovaným jednak z důvodů demografických, kdy stále klesá počet žáků a při srovnání městské části R. s 9000 obyvateli a 291 žákem s obdobnými obcemi (F. 7485 obyvatel a 1121 žáků, M. 6697 obyvatel a 892 žáci, C. 4472 obyvatel a 515 žáků, S. 9207 obyvatel a 1118 žáků) vykazuje tato městská část nejnižší počet žáků. Dalším argumentem optimalizačního projektu jsou ekonomické ukazatele v oblasti státní dotace na přímou výchovně-vzdělávací činnost školy. Aby škola mohla zabezpečit kvalitně zvolený výchovně vzdělávací program, musí mít dostatečný počet pedagogických pracovníků. S počtem žáků 291 je přitom schopna zajistit pouze základní vzdělávací program a na dělení hodin cizího jazyka a nabídku volitelných a nepovinných předmětů nemá již odpovídající počet pracovníků. První žalovaný vyslovil přesvědčení, že optimalizace sítě škol je v souladu s veřejným zájmem. K druhému předpokladu návrhu na vyslovení odkladného účinku žalobě – nenahraditelné újmy – dodává, že žalobci neuvádějí, v čem má závažnost újmy plynoucí ze sloučení škol spočívat. Argumentují pouze obecným odkazem na práva definovaná Úmluvou o právech dítěte a dalšími ústavními normami, aniž by je konkretizovali. Slučováním škol není porušeno právo na vzdělání dítěte, ani omezen jeho přístup k vzdělání. Žalobci tudíž nedoložili, v čem spatřující nenahraditelnou újmu, která by byla v příčinné souvislosti s právními účinky plynoucími z usnesení zastupitelstva č. 9/04 žalovaného. Navrhoval, aby návrhu nebylo vyhověno.

V průběhu řízení před krajským soudem vzali nezletilí žalobci, zastoupení svými rodiči, a to nezl. A. S., nezl. J. R., nezl. J. Š., nezl. J. H. a nezl. D. a V. Č., žalobu výslovně zpět za současného oznámení, že chtějí být osobami zúčastněnými na řízení o žalobě první a třetí nezl. žalobkyně. Krajský soud usnesením ze dne 25. 3. 2004, č. j. 59 Ca 34/2004 – 45, vzal zpětvzetí žaloby nezl. A. S., nezl. J. Š., nezl. J. H. a nezl. D. a V. Č. na vědomí (§ 47 písm. a) věta druhá s. ř. s.). Dalším usnesením ze dne 29. 3. 2004, č. j. 59 Ca 34/2004 – 47, vzal krajský soud na vědomí též zpětvzetí žaloby nezl. žalobkyně J. R..

Usnesením téhož soudu ze dne 1. 4. 2004, č. j. 59 Ca 34/2004 – 52, odložil krajský soud vykonatelnost usnesení zastupitelstva Statutárního města Liberec, č. j. 9/04 ze dne 27. 1. 2004 do doby pravomocného rozhodnutí ve věci samé. Připomněl, že vykonatelnost usnesení prvního žalovaného č. j. 9/04 ze dne 27. 1. 2004 je stanovena datem 1. 7. 2004, přičemž s přihlédnutím k procesním náležitostem řízení lze mít pochybnosti, že v meritu věci bude do tohoto data pravomocně rozhodnuto. Jako důvodné shledal namítané stanovisko žalobců o nezvratnosti následků realizace napadeného rozhodnutí a souhlasil též s tím, že tyto právní následky by mohly pro ně znamenat nenahraditelnou újmu. Zdůraznil, že řádný a optimální rozvoj školství lze pokládat za jednu ze společenských priorit a tento zájem je tudíž zájmem bezpochyby veřejným. Připomněl ještě, že přiznání odkladného účinku nemůže být nepřiměřeně závažné ve vztahu k nabytým právům třetích osob. Proto v souladu s § 73 odst. 2 s. ř. s. odložil vykonatelnost uvedeného usnesení do pravomocného rozhodnutí ve věci samé.

Vycházejí z obsahu poučení připojeného k výše uvedenému usnesení, podle něhož nejsou proti němu řádné opravné prostředky přípustné, avšak takové usnesení

může být i bez návrhu zrušeno, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro jeho přiznání nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly, požádal první žalovaný o zrušení usnesení krajského soudu, jímž byla odložena vykonatelnost usnesení zastupitelstva Statutárního města Liberec, č. j. 9/04 ze dne 27. 1. 2004 do doby pravomocného rozhodnutí ve věci samé. Znovu vyslovil přesvědčení, že pro vydání usnesení (přiznání odkladného účinku žalobě) nebyly splněny podmínky ve smyslu ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s., neboť ze strany soudu došlo ne zcela k pochopení obsahu napadeného rozhodnutí a tím i k nesprávnému vyložení pojmu „rozpor s veřejným zájmem“. Stejně tak zpochybňuje závěr soudu, že právní následky přezkoumávaného usnesení orgánu samosprávného celku by měly pro žalobkyni znamenat nenahraditelnou újmu. Má za to, že nerealizací usnesení dojde naopak k nenahraditelné újmě na straně zbývajících 284 žáků Základní školy n. M., kteří se k žalobě nepřipojili, a napadené rozhodnutí akceptují. První žalovaný rovněž připomíná, že i když má napadené usnesení ve vztahu k žalobě axesorickou povahu a při jeho posuzování soud nerozhoduje ve věci samé, měl přesto zkoumat, zda je dána jeho příslušnost k projednání žaloby. V této souvislosti upozorňuje na zvláštní postup pro přezkum napadeného usnesení, který je upraven v § 123 odst. 1 zákona č. 128/200 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Navrhoval, aby Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, usnesení ze dne 1. 4. 2004, vedené pod č.j. 59 Ca 34/2004 – 52, zrušil.

V tomto stádiu řízení vydal Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka Liberec dne 21. 4. 2004 pod č.j. 59 Ca 34/2004 – 65, rozsudek, jímž jednak odmítl žalobu proti vyjádření Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 2. 3. 2004, č. j. OŠM-1048/2004 s tím, že ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nejde o rozhodnutí, jímž by bylo rozhodováno o právech a povinnostech fyzických a právnických osob, neboť jde pouze o vyjádření (doporučení), narozdíl od žalobou napadeného rozhodnutí prvního žalovaného ze dne 27. 1. 2004, č. j. 9 /04, které je takovým aktem aplikace práva, jímž je přímo rozhodováno o subjektivních právech a povinnostech. Proto podle § 68 písm. e) s. ř. s. je žaloba proti rozhodnutí druhého žalovaného ze dne 2. 3. 2004, č. j. OŠM-1048/2004, nepřipustná a jako taková musela být podle § 46 odst. písm. d) s. ř. s. soudem odmítnuta; tím pozbylo důvodu rozhodovat o odkladném účinku žaloby (ve vztahu k rozhodnutí ze dne 2. 3. 2004). Krajský soud současně rozhodl v odstavci II. výroku napadeného rozsudku, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení vztahující se k odmítnutí žaloby proti vyjádření Krajského úřadu Libereckého kraje.

V části III. napadeného rozsudku krajský soud zamítl návrh žalovaného Statutárního města Liberce na zrušení usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 1. 4. 2004, č. j. 59 Ca 34/2004 – 52, o přiznání odkladného účinku žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2004, č. j. 9/04. V podstatě setrval na svém závěru, vysloveném v rozhodnutí o odložení vykonatelnosti napadeného usnesení správního orgánu do doby pravomocného rozhodnutí ve věci samé. Uvedl, že přezkoumáním věci i z pohledu ustanovení § 73 odst. 4 s. ř. s. dospěl k závěru, že první žalovaný nepředložil nic, co by soud mohlo vést k jiným závěrům, než jaké přijal v tomto svém rozhodnutí. K úvahám žalovaného o nepřipustnosti žaloby poukázal na ustanovení § 68 písm. a) s. ř. s., z něhož je zjevné, že žalobce je povinen využít řádných opravných prostředků připouští-li je zákon. Zákon o obcích však nezná možnost užití řádných opravných prostředků proti rozhodnutí, které je žalobou napadeno. Řádným opravným prostředkem přitom není dozor nad výkonem samostatné působnosti obce ve smyslu ustanovení § 123 tohoto zákona. Připomněl v této souvislosti, že přezkumnou činnost ostatně druhý žalovaný provedl v rámci svého vyjádření ze dne 2. 3. 2004, tedy ještě před podáním žaloby. Podání žaloby je projevem zákonného oprávnění žalobců, stejně jako je projevem práva účastníků, aby byl ve věci veden

řádný proces. To znamená, že žalobce je i oprávněn požadovat, aby byl přiznán odkladný účinek žaloby, jsou-li k tomu rozhodnutí splněny zákonné podmínky (zde v ustanovení § 73 s. ř. s.). Protože tyto podmínky nadále trvají, nezbylo, než návrh žalovaného jako nedůvodný zamítnout podle § 73 odst. 4 s. ř. s. Krajský soud současně uvedl, že proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost jen proti výrokům pod body I. a II. a nikoliv proti výroku uvedeným pod bodem III. (jímž byl zamítnut návrh na zrušení usnesení téhož soudu o přiznání odkladného účinku žaloby), proti němuž nejsou žádné opravné prostředky přípustné.

Proti tomuto rozsudku (výrokům I. a II.) podaly žalobkyně včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. V odůvodnění kasační stížnosti uvedly, že se plně ztotožňují se závěry krajského soudu v tom, že napadené vyjádření (původně nazvané souhlas) druhého žalovaného ze dne 2. 3. 2004, č. j. OŠM-1048/2004, není rozhodnutím ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Žalobkyně však mají za to, že předmětné vyjádření naplňuje znaky „zásahu správního orgánu podle § 4 odst. 1 písm. c) s. ř. s., který může být též napaden správní žalobou ve smyslu § 82 téhož zákona. Žalobkyně vyslovují přesvědčení, že bylo-li předmětné vyjádření druhého žalovaného učiněno na základě usnesení prvního žalovaného, které je též napadeno žalobou a které žalobkyně pokládají za nezákonné, pak vyjádření druhého žalovaného ze dne 2. 3. 2004, v němž se druhý žalovaný ztotožňuje s usnesením prvního žalovaného a doporučuje vyhovět jeho žádosti o sloučení škol, má též nezákonný charakter. Ve svém důsledku zasahuje přímo do práv žalobkyň, když toto vyjádření je též podkladem k rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy podle § 13 odst. 4 zákona č. 564/1990 Sb. Přitom do řízení podle citovaného ustanovení nemají žalobkyně po linii správního řízení žádný přístup. Krajský soud se přitom otázkou, zda byla naplněna podmínka ustanovení § 82 s. ř. s., tj. zda došlo v důsledku vyjádření druhého žalovaného k zásahu do práv žalobkyň, nezabýval, neboť dospěl k závěru, že je nelze ve správním soudnictví přezkoumávat. Dospěje-li Nejvyšší správní soud k závěru, že je dána pravomoc správního soudu žalobu i ve vztahu k rozhodnutí druhého žalovaného (vyjádření KU-OŠM) projednat podle § 4 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 82 s. ř. s., pak žalobkyně navrhuji, aby rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – Liberec, č. j. 59 Ca 34/2004 – 65 ze dne 21. 4. 2004 byl ve výroku I. a II. zrušen a věc vrácena tomuto soudu v tomto rozsahu k dalšímu řízení.

Dříve než byl spis předložen s touto kasační stížností žalobkyň Nejvyššímu správnímu soudu, vznesl dne 26. 5. 2004 první žalovaný námitku podjatosti Mgr. Karla Kosteleckého, soudce Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, a to podle § 8 odst. 1 s. ř. s. Vyslovil přesvědčení, že uvedený soudce by měl být vyloučen z projednávání a rozhodnutí ve věci, neboť je důvod, se zřetelem na jeho postoj k věci, pochybovat o jeho nepodjatosti. První žalovaný uvádí, že dodatečně zjistil (z obsahu připojených článků v regionálním tisku a z dopisu rodičům podepsaným Klárou Melicharovou ze dne 19. 5. 2004), že existuje důvod pochybovat o nepodjatosti uvedeného soudce. První žalovaný upozornil, že z regionálního tisku a kopie zápisu z plenárního zasedání SRPDŠ při Základní devítileté škole v L. – R. ze dne 22. 4. 2004, který mu byl předán dne 25. 5. 2004 vyplynulo, že žalobu zpracovala a zřejmě i nadále poskytuje žalobkyním právní pomoc, (což je zřejmé z webových stránek WWW.Ruprechtice.aktuálně.cz), jistá K. M., což je podle autorky žaloby a jejího vlastního přiznání pseudonym JUDr. A. M., soudkyně Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka Liberec. I když JUDr. A. M. tvrdí, že pseudonym K. M. použila v zájmu objektivy, tím, že je veřejně známo, že stojí za podanou žalobou, došlo podle názoru prvního žalovaného k narušení objektivy soudu a jsou zde důvodné pochybnosti o tom, že Mgr. Karel

Kostelecký bude o žalobě zpracované jeho kolegyní, soudkyní téhož soudu, rozhodovat nepodjatě.

K výzvě soudu první žalovaný posléze sdělil přípisem ze dne 14. 6. 2004, že s ohledem na neověřitelnost obsahu článků uveřejněných v denním tisku se Statutární město Liberec oficiálně dozvědělo, o nutnosti vznést námitku podjatosti až poté, co mu byla předána kopie zápisu z plenárního zasedání SRPDŠ při X. základní devítileté školy v L.i v R., k němuž došlo 25. 5. 2004 a jehož kopie byla přiložena do spisu. Současně uvedl, že námitka podjatosti se týká i soudkyň téhož soudu Mgr. Hany Ptáčkové a Mgr. Daniely Zemanové, a to z týchž důvodů, které se týkají i Mgr. Karla Kosteleckého.

Mgr. Karel Kostelecký k vznesené námitce uvedl, že soudkyně téhož soudu JUDr. A. M. není účastníkem tohoto řízení, ani zástupcem účastníků, ani osobou zúčastněnou na řízení a nepodílela se na projednávání napadeného rozhodnutí žalovaného. Touto kolegyní nebyl soudce nikdy v této věci osloven (je-li pravdou to, co tvrdí žalobce, pak se JUDr. M. sama snažila ovlivnění senátu zcela eliminovat svým anonymním vystupováním). Soudce dále sdělil, že se žalobci nemá osobní kontakty, neznal je a totéž platí i o dalších žácích a zaměstnancích předmětných škol. Pokud je pravdou, co tvrdí žalovaný (on sám osobně žádné šetření o tom neprováděl, neboť k tomu neshledal zákonný důvod), pak pouhé formulování žaloby jeho kolegyní nedává podle jeho názoru zákonný důvod pro jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí této věci.

Soudkyně téhož soudu Mgr. Hana Ptáčková a Mgr. Daniela Zemanová (proti nimž námitka podjatosti byla vznesena dne 14. 6. 2004) se ve svém písemném vyjádření k námitce podjatosti připojily k vyjádření předsedy senátu Mgr. Kosteleckého. Shodně uvedly, že k projednávání věci nemají žádný poměr, jakožto k účastníkům řízení či k jejich zástupcům. Ze soudního ani správního spisu nevyplývá, že by žalobce zastupovala Klára Melicharová – JUDr. A. M., o jejímž poměru k věci se obě dozvěděly až z článků v regionálním tisku. Ani po seznámení se s její aktivitou v této věci se necítí být tímto ovlivněny. Při projednání věci, jejímž předmětem je zrušení školy, je zřejmé že se dotýká zájmů mnoha osob žijících ve městě a nelze vyloučit, že některé z nich nejsou zaměstnanci soudu. Soudkyně Mgr. Daniela Zemanová uvedla, že nemá bydliště v Liberci a nikdo z její rodiny nenavštěvuje předmětnou školu. Mgr. Hana Ptáčková dodala, že JUDr. A. M. s ní nikdy o předmětné věci nehovořila a osobně se tedy též necítí být ve věci podjatá.

Nejvyšší správní soud nejdříve musel posoudit vznesené námitky podjatosti všech tří soudců senátu Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec, který ve věci rozhodoval. Dospěl k závěru, že námitka podjatosti ve vztahu k předsedovi senátu Mgr. Karlu Kosteleckému není důvodná a k námitce vůči soudkyním Mgr. Haně Ptáčkové a Mgr. Daniele Zemanové nelze přihlídnout, neboť byla vznesena opožděně.

Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zretelem na jejich poměr k věci, k účastníkům řízení, nebo k jejich zástupcům, je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu, nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávání věci, nebo jeho rozhodování v jiných věcech.

V projednávání věci první žalovaný spatřuje podjatost předsedy senátu Mgr. Karla Kosteleckého v tom, že žalobu zpracovala a zřejmě i nadále poskytuje žalobkyním právní

pomoc jeho kolegyně – soudkyně téhož soudu JUDr. A. M.. Z obsahu ověřitelného vyjádření této soudkyně, jímž je dopis rodičům této školy ze dne 19. 5. 2004, vyplývá, že právní pomoc při vypracování žaloby poskytla. Předseda senátu Mgr. Karel Kostecký a ostatně i jeho další dvě kolegyně z téhož senátu se shodně vyjádřili, že touto skutečností e necítí být ve vztahu k posuzování této věci nikterak poznamenány, neboť nemají žádný vztah k účastníkům řízení, či k věci samé, nehledě k tomu, že JUDr. M. s nimi v této věci nejednala, neoslovila je, naopak se snažila svým anonymním vystupováním ovlivnění senátu zcela eliminovat.

Je třeba připomenout, že princip nezávislého, nestranného a spravedlivého rozhodování je vůbec zásadním principem fungování soudní moci a je zákonnou, jakož i morální povinností soudců tento princip dodržovat. Osobní nestrannost soudce je třeba předpokládat a za vyloučeného může být považován jen ten, u něhož se lze důvodně obávat, že mu taková nestrannost chybí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu v případě Mgr. Karla Kosteckého (a ostatně i dalších členek senátu) taková důvodná obava dána není. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci může dojít teprve tehdy, když je evidentní, že jeho vztah k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům je takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat. Vztah soudce k věci nebo k účastníkům, případně jejich zástupcům, je třeba posoudit ze dvou vzájemně se prolínajících hledisek, a to jaká je povaha tohoto vztahu a zda se jedná o vztah zjevně intenzivní. Mgr. Karel Kostecký prohlásil, že nemá žádný osobní vztah k účastníkům řízení, ani k jejich zástupcům a pokud je pravda, co tvrdí žalovaný, že jeho kolegyně Mgr. M. se podílela na formulování žaloby, nejde o důvod, pro nějž by měl být vyloučen z projednávání a rozhodnutí této věci, o němž ostatně ani nevěděl. Nejvyšší správní soud je rovněž názoru, že v této skutečnosti nelze spatřovat důvod, pro nějž by byl soudce vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci, neboť sama tato skutečnost není takové povahy, že by měla ohrozit jakýkoliv jiný než ryze profesionální soudcovský přístup soudce k projednávání věci. U soudce je vždy třeba předpokládat vyšší stupeň tolerance a nadhledu, než je tomu u jiných osob a nelze proto bez dalšího pochybovat o jeho nepodjatosti ani ve věcech, které jsou mediálně známé, jako je tato. K vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci může dojít teprve tehdy, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jeho zástupcům lze mít důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti. O takový případ však u Mgr. Karla Kosteckého nejde a nelze to usuzovat jen z námitky prvního žalovaného o určité pomoci jeho kolegyně M. při sepsu žaloby, nehledě k tomu, že jak vyplynulo z prohlášení všech tří členů senátu, nebyla jim tato skutečnost vůbec známa. Proto Nejvyšší správní soud uzavřel, že Mgr. Karel Kostecký není vyloučen z projednávání a rozhodnutí v této věci.

Pokud jde o soudkyně Mgr. Hanu Ptáčkovou a Mgr. Danielu Zemanovou, nemohl Nejvyšší správní soud k vznesené námitce podjatosti těchto soudkyň přihlédnout, neboť byla podána opožděně. Námitka musí být totiž uplatněna do jednoho týdne ode dne, kdy se účastník, nebo osoba zúčastněná na řízení o údajné podjatosti dozvěděl. V projednávané věci první žalovaný uvedl, že o pomoci JUDr. A. M. žalobcům (resp. jejich rodičům) se dozvěděl oficiálně dne 25. 5. 2004. Námitka podjatosti uvedených soudkyň byla však vznesena až dne 11. 6. 2004, tedy po uplynutí lhůty jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl. Proto k ní ve smyslu § 8 odst. 5 s. ř. s. nemohlo být přihlédnuto.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadený rozsudek a řízení mu předcházející z hledisek uvedených v § 109 s. ř. s. a dospěl k závěru, že je třeba napadený rozsudek zrušit, i když z jiných důvodů než v kasační stížnosti uplatněných. Tento postup umožňuje soudu ustanovení § 109 odst. 2 nebo odst. 3 s. ř. s. Podle druhého odstavce uvedeného ustanovení

je Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti; to neplatí, je-li na napadeném výroku závislý výrok, který napaden nebyl, nebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. Podle třetího odstavce téhož ustanovení je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné (§ 103 odst. 1 písm. c/) nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a nebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (§ 103 odst. 1 písm. d/), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl v projednávané věci k závěru, že je vázán rozsahem kasační stížnosti, neboť nejsou dány podmínky citovaného ustanovení § 109 odst. 2 s. ř. s., není však vázán jejími důvody, neboť řízení před krajským soudem trpělo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Krom toho napadený rozsudek, který krajský soud zřejmě pokládat za rozsudek mezitímní či částečný, neměl být vůbec vydán, neboť k tomu nebyly splněny procesní podmínky. Pokud krajský soud rozhodoval tímto rozsudkem o jednom ze žalobních bodů tak, že žalobu odmítl, nebylo o tom třeba rozhodovat rozsudkem, ale usnesením, stejně jako o návrhu prvního žalovaného na zrušení usnesení o přiznání odkladného účinku žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 1. 2004, č. j. 9/04, byť tím byl návrh zamítnut. Rozsudkem totiž rozhoduje soud jen ve věci samé (§ 53 odst. 1 s. ř. s.), v jiných případech pak usnesením. Rozhodnutí o zamítnutí návrhu prvního žalovaného na zrušení usnesení o přiznání odkladného účinku není rozhodnutím o věci samé. Ostatně, pokud jen z tohoto důvodu rozhodl soud rozsudkem, pak neměl pro tuto část výroku vylučovat možnost podání opravného prostředku.

Bez ohledu na výše uvedené formální pochybení je Nejvyšší správní soud především názoru, že Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka Liberec pochybil, pokud si neujasní, zda žalobkyně jsou aktivně legitimovány k podání žaloby proti rozhodnutím obou žalovaných, která jsou předmětem přezkumu v tomto řízení. Jde především o usnesení zastupitelství Statutárního města Liberec, č. 9/04 ze dne 27. 1. 2004 a dále vyjádření (nikoliv souhlas) Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 2. 3. 2004 k žádosti Statutárního města Liberec o změnu zařazení základní školy v síti škol. Nutno poznamenat, že ačkoli vydání těchto právních aktů předcházelo vydání jiných s tím souvisejících právních úkonů (např. usnesení č. 611/03 Statutárního města Liberec, jímž byla navržena změna kapacity Základní školy L., S. xx na počet 660 žáků, školní družiny na počet 170 žáků a jídelny základní školy na počet 750 jídel s předpokládaným sloučením této školy se Základní školou L., n.. M. či souhlas Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 6. 11. 2003, č. j. OŠM-1191/03-S, se sloučením příspěvkové organizace Základní škola L., n.. M. x se Základní školou L., S.xx), pak tyto akty napadeny žalobou nebyly.

Žalobní legitimace je upravena v hlavě druhé dílu prvním zákona č. 150/2002 Sb., soudním řádu správním. Vzhledem ke „zvláštní“ žalobní legitimaci podle § 66 s. ř. s. a zvláštním žalobám ve věcech samosprávy podle § 67 s. ř. s. lze o tzv. „obecné“ žalobní legitimaci hovořit v případě ustanovení § 65 s. ř. s., jehož se žalobkyně dovolávají. Podle odst. 1 tohoto ustanovení kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo, nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší, nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popř. vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento, nebo zvláštní zákon jinak. Podle odst. 2 téhož ustanovení může žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podat i účastník řízení před správním orgánem, který není k žalobě oprávněn podle odst. 1, tvrdí-li, že postupem

správního orgánu byl zkrácen na právech, která jemu přísluší, takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Zatímco pojem právní orgán je definován již v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (jde o orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu, nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy), pak pojem „rozhodnutí“ je definován teprve v § 65 odst. 1 s. ř. s. V obecné podobě je to úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují subjektivní práva nebo povinnosti, přičemž toto založení (změna nebo zrušení) je zamýšleno pro budoucnost, na dobu neurčitou, popř. časově vymezenou. „Subjektivním právem“ je třeba rozumět právní možnost subjektu chovat se určitým způsobem, tj. možnost vyjádřená a zaručená objektivním právem. Ustanovením § 65 s. ř. s. užitý pojem „úkon“ není sice definován, avšak jeho užití vyjadřuje neformální pojetí „rozhodnutí“, jak se v judikatuře správních soudů vykristalizovalo a jak je vymezil též Ústavní soud. Ten judikoval, že pojem „rozhodnutí“ je označením technickým a je třeba vždy k němu přistupovat z hlediska jeho obsahu a nikoliv formy. Není proto rozhodující, jak je správní rozhodnutí označeno správním orgánem, zda obsahuje klasicky právní akt složený z výrokové části, odůvodnění a poučení o opravném prostředku, nebo jde o pouhé neformální vyřízení věci přípisem. Rozhodnutí musí mít zákonem předepsanou formu, přičemž soudní řád správní počítá především s formou písemnou – viz. nutnost připojení opisu napadeného rozhodnutí k žalobě. Rozhodnutí by mělo rovněž obsahovat takové náležitosti, aby bylo způsobilé nabýt právní moci a vykonatelnosti. Podstatné však je, že jde obsahově o úkon správního orgánu týkající se veřejných subjektivních práv (žalobu může podat každý, kdo tvrdí, že byl rozhodnutím, které považuje za nezákonné zkrácen na svých subjektivních veřejných právech, tj. vadným výrokem rozhodnutí, nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení viz. § 78 odst. 1 s. ř. s.). Zákon nedefinuje přímo, kdo je onen subjekt, jemuž je poskytnuta žalobní legitimace podle § 65 s. ř. s., vyplývá to však z § 2 téhož právního předpisu, podle něhož ve správním soudnictví soudy poskytují ochranu veřejným subjektivním právům „fyzických a právnických osob“ způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto, nebo zvláštním zákonem. Veřejná subjektivní práva jsou práva založená v právních normách, která umožňují a současně chrání určité chování osoby ve vztazích k subjektům veřejné správy. Podle jejich obsahu je lze rozlišovat na práva směřující k tomu, aby se veřejná správa zdržela zásahu do svobody osob, dále práva na určitou činnost či plnění správy ve prospěch určitých osob a práva podílet se na správě věcí veřejných. Nejvýznamnější veřejná práva obsahují ústavní normy, jakož i mezinárodní smlouvy o lidských právech a svobodách, kterými je Česká republika vázána. Uvedenému okruhu poskytuje ochranu také Ústavní soud, který např. v nálezu ze dne 12. 1. 2000 sp. zn. II. ÚS 254/98 stanovil, že odepření soudní ochrany ve věcech přezkumu rozhodnutí orgánu veřejné správy je možné jen v případě, že tak stanoví zákon. Není to však možné v případě, že se jedná o rozhodnutí, která se týkají základních práv a svobod podle Listiny základních práv a svobod, Ústavy ČR a mezinárodních úmluv podle článku 10 Ústavy ČR. Celý rozsah subjektivních veřejných práv by byl dále zjištělný z platných zákonných norem, v nichž je ovšem třeba vždy zkoumat, poskytují-li ochranu v konkrétním případě subjektivním právům veřejné, tj. zda jsou formulovány ve prospěch zájmů určitých osob, nebo vyjadřují spíše veřejným (celospolečenský) zájem na úkolech veřejné správy, aniž by přitom zakládaly možnost osobám spravovaným domáhat se práv v dané věci.

Je nutno rozlišovat, zda norma zakládá subjektivní právo, nebo zda se jedná jen o pouhý reflex objektivního práva, tj. o faktické výhody plynoucí pro občany

ze správného provádění zákonů. Takové rozlišení je jednoduché u základních lidských práv a svobod, u nichž odepření soudní ochrany ve věcech rozhodnutí orgánů veřejné správy je vyloučeno, avšak v projednávané věci žádné v Listině základních práv a svobod uvedené základní lidské právo a svoboda rozhodnutím správního orgánu postiženy nebyly. Mezi základní lidská práva a svobody patří právo na život, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, zákaz mučení, krutého, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestu, záruka osobní svobody (za podmínek stanovených dalšími zákony), zákaz podrobení osoby nuceným pracem nebo službám, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a jména, právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života, právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním, nebo jiným zneužíváním údajů o své osobě, právo vlastnické s tím, že vyvlastnění, nebo nucené omezení vlastnického práva je možné jen ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu, právo na nedotknutelnost obydlí, svoboda pohybu a pobytu, svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání, svoboda vědeckého bádání a umělecké tvorby, zákaz nucení výkonu vojenské služby, pokud je to v rozporu se svědomím občana, nebo s jeho náboženským vyznáním, svoboda projevu svého náboženství nebo víry a konečně pak sem patří práva politická, jako je svoboda projevu a právo na informace, právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem s tím, že cenzura je nepřípustná. Dále sem patří petiční právo, přičemž ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo s jinými se obracet na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi. Patří sem rovněž právo pokojně se shromažďovat, (které lze omezit jen zákonem), sdružovat se ve spolcích, společnostech či jiných sdruženích, právo občanů podílet se na správě věcí veřejných buď přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců, právo občana za rovných podmínek mít přístup k voleným či jiným veřejným funkcím. Konečně pak též mají občané právo postavit se na odpor proti každému, kdo by odstraňoval demokratický řád lidských práv a základních svobod, založený listinou, jestliže činnost ústavních orgánů a účinné použití zákonných prostředků jsou znemožněny. Toto jsou základní lidská práva a svobody, u nichž nelze ve věcech přezkumu rozhodnutí orgánů veřejné správy odepřít soudní ochranu. U dalších práv, např. práv hospodářských, sociálních a kulturních, podle hlavy 4 Listiny platí, že se jich lze domáhat pouze v mezích zákonů, která tato ustanovení provádějí. Mezi tato práva patří podle článku 33 právo na vzdělání s tím, že občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách; podle schopnosti občana a možnosti společnosti též na vysokých školách.

Z uvedené citace Listiny vyplývá, že právo žalobkyň na zajištění výuky v určité konkrétní základní škole, byť umístěné blíže k jejich bydlišti, než tomu bude ve škole sloučené, nepatří mezi základní lidská práva a svobody, a není ani součástí jejich práva na vzdělání. To v žádném případě tímto způsobem narušeno, či omezeno nebude, jakkoliv je nesouhlas žalobců – nezl. dětí zastoupených jejich rodiči se schválením sloučení Základní školy L., n. M. x, jakožto organizace slučované, se Základní školou L., S.xx, v nástupnickou organizaci Základní škola L., S. xx s vyřazením Základní školy L., n. M. 212/2, se ze sítě škol a školských zařízení, lidsky pochopitelný. Nutno proto zdůraznit, že usnesení zastupitelstva č. 9/04, Statutárního města Liberec ze dne 27. 1. 2004 nelze pokládat za rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., tedy rozhodnutí, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jejich práva nebo povinnosti, ve smyslu subjektivních, veřejných práv, které by opravňovalo žalobkyně přímo zrušení takového usnesení žalobou podle § 65 s. ř. s. Žádné veřejné subjektivní právo žalobkyň ve smyslu výkladu výše uvedeného, které by bylo založeno konkrétní právní normou zasaženo nebylo, nehledě k tomu, že jde o pouhý souhlas s předpokládaným postupem. Totéž pak nepochybně platí též o (na toto usnesení navazující)

vyjádření Krajského úřadu Libereckého kraje ze dne 2. 3. 2004, č.j. OŠM-1048/2004, jímž k žádosti odboru školství a mládeže téhož krajského úřadu v souladu s § 13a odst. 4 zákona č. 564/1990, byla posouzena žádost Statutárního města Liberec o změnu zařazení Základní školy L., S.xx a bylo doporučeno Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy žádosti zřizovatele výše uvedené školy vyhovět. I když lze připustit, že pokud jde o toto doporučení, krajský soud jeho přezkum vyloučil s odůvodněním, že jím nebylo přímo rozhodováno o subjektivních právech a povinnostech fyzických a právnických osob ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., pak Nejvyšší správní soud má za to, že s ohledem na nedostatek žalobní legitimace žalobkyň ve vztahu k rozhodnutí základnímu, tj. usnesení č. 9/04 ze dne 27. 1. 2004, Statutárního města Liberec, jehož je doporučení druhého žalovaného již pouhým doplňkem a akceptací, pak neměl krajský soud možnost rozhodnout samostatně jen o tomto dodatku, akceptaci, tedy o pouhém jednom žalobním bodu, aniž by zvážil, zda vůbec je žaloba jako celek ve správním soudnictví projednatelná.

Především z důvodů výše uvedených musel být proto rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec, v napadené části zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení a to podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud zde, jak již bylo v úvodu předasláno, postupoval způsobem, který mu umožňuje ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., aniž by byl vázán důvody kasační stížnosti, které ostatně za dané procesní situace nebyly akceptovatelné. V dalším řízení bude na krajském soudu, aby žalobu jako celek odmítl z důvodů výše již vysvětlených. Nutno dodat, že Nejvyšší správní soud samozřejmě též zvažoval, zda sám postupem podle § 110 odst. 1 věty první za středníkem, žalobu jako celek odmítne, nicméně dospěl k závěru, že pokud dosud nebylo krajským soudem o žalobě co do základu a v celém rozsahu vůbec rozhodnuto, (bylo rozhodnuto jen o jediném žalobním bodu) neumožňuje soudní řád správní ani Nejvyššímu správnímu soudu takto o dosud nedotčené žalobě rozhodnout.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti zdůrazňuje především zvláštní druh žalob podle § 67 s. ř. s. ve věcech samosprávy a dodává, že Statutární město Liberec (ve smyslu zákona 128/2000 Sb.) je „obcí“ a může podle § 14 zákona č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství, zřizovat základní školy. Podle § 2 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), může jako zřizovatel základní školy slučovat. Může tak však činit jen se souhlasem krajského úřadu, který se uděluje podle § 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Ze systematiky zákona č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství vyplývá, že rozhodnutí obce o sloučení škol spadá do výkonu samostatné působnosti obce (v zákoně zařazeno v části, věnované výkonu „samosprávy“), avšak souhlas krajského úřadu spadá do výkonu přenesené působnosti kraje (v zákoně zařazeno v části, věnované výkonu „státní správy“).

Podle § 13a ve spojení s § 13b zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, zřizovatel (statutární město Liberec) žádá o zařazení (zřízených) škol do sítě škol a školských zařízení, nebo o změny v zařazení, přičemž o zařazení rozhoduje ministerstvo. Žádost o zařazení do sítě a o změny se podává krajskému úřadu, který je místně příslušný, ten žádost postoupí se svým vyjádření k rozhodnutí ministerstvu. I zde ze systematiky zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ze školství vyplývá, že rozhodnutí o podání žádosti obce spadá do výkonu samostatné působnosti obce, avšak vyjádření krajského úřadu k žádosti obce spadá do výkonu přenesené působnosti kraje.

Žalobkyně v projednávané věci napadly usnesení obce o sloučení škol a vyjádření krajského úřadu k žádosti o změnu v zařazení škol v síti škol a školských zařízení, vedených ministerstvem. Jak již bylo výše uvedeno, tak, jak byla žaloba podána, nebyla ve správním soudnictví projednatelná. Na tyto a obdobné případy míří tzv. dozorový režim nad výkonem působnosti obcí a krajů, upravený v zákoně o obcích a krajích.

Pokud jde o **usnesení o sloučení škol** – podle § 124a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) – (ve znění platném a účinném v rozhodné době), platilo, že je-li usnesení, rozhodnutí nebo opatření orgánu obce v samostatné působnosti v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem, vyzve krajský úřad obec ke zjednání nápravy. Nejednala-li obec nápravu do 30-ti dnů od doručení výzvy, navrhne krajský úřad Ministerstvu vnitra pozastavení účinnosti takového usnesení, rozhodnutí nebo opatření orgánu obce v samostatné působnosti. O tomto návrhu uvědomí krajský úřad starostu obce. Ministerstvo vnitra přezkoumá návrh krajského úřadu, a shledá-li, že usnesení, rozhodnutí nebo opatření orgánu obce v samostatné působnosti je v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem, rozhodne o pozastavení jeho výkonu. Ministerstvo vnitra pozastaví výkon usnesení, rozhodnutí nebo opatření orgánu obce v samostatné působnosti pro rozpor se zákonem nebo jiným právním předpisem i bez návrhu krajského úřadu, pokud není takový návrh podán do 30 dnů od jeho schválení příslušným orgánem obce. Není-li proti rozhodnutí Ministerstva vnitra podán rozklad, podá ministr vnitra do 15 dnů od uplynutí lhůty pro rozhodnutí nebo jiného opatření orgánu obce. Je-li proti rozhodnutí Ministerstva vnitra podle odstavce 2 podán rozklad, podá ministr vnitra takový návrh soudu do 15 dnů ode dne rozhodnutí o rozkladu. Zamítne-li soud tento návrh, rozhodnutí Ministerstva vnitra o pozastavení výkonu usnesení, rozhodnutí nebo jiného opatření pozbývá platnosti dnem, kdy rozhodnutí soudu nabude právní moci.

Tzn., že pokud žalobkyně chtěly dosáhnout soudního přezkoumání usnesení orgánu obce o sloučení základních škol, a soudní řád správní jim neumožňoval podat žalobu „přímo“, měly dát podnět ke krajskému soudu, a pokud by byl podnět shledán opodstatněný, potom podle bezprostředně výše popsaného postupu (nezjednala-li by obec nápravu) by žalobu ve správním soudnictví podal ministr vnitra, přičemž na podání takové žaloby pamatuje § 67 s. ř. s.

Pokud jde o **vyjádření krajského úřadu** – podle § 86 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) – (ve znění platném a účinném v rozhodné době) platilo, že věcně příslušné ministerstvo nebo jiný věcně příslušný ústřední správní úřad pozastaví výkon usnesení, rozhodnutí nebo opatření orgánu kraje v přenesené působnosti, je-li v rozporu se zákonem nebo jiným právním předpisem vydaným vládou nebo ústředním správním úřadem nebo s usneseními vlády, směrnicemi ministerstev a jiných ústředních správních úřadů. Nezruší-li příslušný orgán kraje takové usnesení, rozhodnutí nebo opatření nebo neuvede-li je do souladu se zákonem nebo jiným právním předpisem vydaným vládou nebo ústředním správním úřadem nebo s usnesením vlády, směrnicí ministerstva nebo jiného ústředního správního úřadu ve lhůtě stanovené příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným ústředním správním úřadem, která nesmí být kratší než 30 dnů, toto ministerstvo nebo tento ústřední správní úřad je svým rozhodnutím zruší. Rozhodnutí věcně příslušného ministerstva nebo jiného věcně příslušného ústředního správního úřadu o pozastavení výkonu takového usnesení, rozhodnutí nebo opatření, jakož i rozhodnutí o jeho zrušení nabývá účinnosti dnem doručení jeho písemného vyhotovení krajskému úřadu.

Tzn., že pokud žalobkyně chtěly dosáhnout nápravy vyjádření krajského úřadu k žádosti o změnu v zařazení škol, a soudní řád správní jim neumožňoval podat žalobu, měly dát podnět věcně příslušnému ministerstvu (MŠMT), a pokud by byl podnět shledán opodstatněný, potom podle bezprostředně výše popsaného postupu (nezjednal-li by krajský úřad sám nápravu) by takové vyjádření ministerstvo zrušilo rozhodnutím.

Tento zvláštní postup též vylučuje možnost podání žaloby podle § 65 s. ř. s.

V novém rozhodnutí o věci rozhodne krajský soud též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. května 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu